Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. balandžio 21 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyva 2003/86/EB — 7 straipsnio 1 dalies c punktas — Šeimos susijungimas — Naudojimosi šeimos susijungimo teise sąlygos — Pastovios ir nuolatinės lėšos, kurių pakanka — Nacionalinės teisės normos, pagal kurias leidžiamas perspektyvinis tikimybės, kad globėjas turės lėšų, vertinimas — Suderinamumas“

Byloje C-558/14

dėl *Tribunal Superior de Justicia del País Vasco* (Baskų krašto aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija) 2014 m. lapkričio 5 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2014 m. gruodžio 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Mimoun Khachab

prieš

Subdelegación del Gobierno en Álava

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai C. Lycourgos (pranešėjas) ir C. Vajda,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos L. Banciella Rodríguez-Miñón,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir B. Beutler,

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas ir F.-X. Bréchot,

— Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Szima ir Z. Fehér,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir B. Koopman,

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. Condou-Durande ir L. Lozano Palacios,

* Proceso kalba: ispanų.

susipažinęs su 2015 m. gruodžio 23 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224) 7 straipsnio 1 dalies c punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant M. Khachab ir *Subdelegación del Gobierno en Álava* (vyriausybės atstovybė Alavos provincijoje, toliau – vyriausybės atstovybė) ginčą dėl atsisakymo patenkinti M. Khachab prašymą dėl šeimos susijungimo išduoti jo sutuoktinei leidimą laikinai gyventi šalyje.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2003/86 2, 4 ir 6 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(2) Laikantis daugelyje tarptautinės teisės dokumentų įrašyto įsipareigojimo saugoti šeimą ir gerbti šeimos gyvenimą, turėtų būti imamasi priemonių dėl šeimos susijungimo. Ši direktyva gerbia pagrindines teises ir laikosi principų, pripažintų, visų pirma [1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos] 8 straipsnyje bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija).

<…>

(4) Šeimos susijungimas yra būtinas, kad būtų galimas šeimos gyvenimas. Jis padeda kurti sociokultūrinį stabilumą, palengvinantį trečiųjų šalių piliečių integraciją valstybėje narėje, o tai padeda siekti ekonominės ir socialinės sanglaudos, vieno iš pagrindinių [EB] Sutartyje nurodytų [Europos] Bendrijos tikslų.

<…>

(6) Šeimai saugoti ir šeimos gyvenimui kurti ar išlaikyti, remiantis bendrais kriterijais, turėtų būti nustatytos materialinės sąlygos naudotis teise į šeimos susijungimą.“

4 Vadovaujantis Direktyvos 2003/86 1 straipsniu, „[š]ios direktyvos tikslas – nustatyti valstybių narių teritorijoje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams naudojimosi šeimos susijungimo teise sąlygas.“

5 Šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma tais atvejais, kai globėjas turi valstybės narės išduotą, vienerius metus arba ilgesnį laiką galiojantį leidimą gyventi ir pagrįstas perspektyvas gauti teisę į nuolatinę gyvenamąją vietą, jeigu jo šeimos nariai yra bet kurį statusą turintys trečiosios šalies piliečiai.“

6 Direktyvos 2003/86 4 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad laikydamosi šios direktyvos IV skyriuje ir jos 16 straipsnyje nustatytų sąlygų valstybės narės leidžia atvykti ir gyventi šalyje, be kita ko, globėjo sutuoktiniui.

7 Direktyvos 2003/86 IV skyriaus „Naudojimosi teise į šeimos susijungimą reikalavimai“ 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Tuo metu, kai yra pateiktas prašymas susijungti su šeima, atitinkama valstybė narė gali reikalauti, kad prašymą pateikęs asmuo pateiktų įrodymus, kad globėjas turi:

a) panašiai šeimai tame pačiame regione normaliomis laikomas gyvenamąsias patalpas, atitinkančias atitinkamoje valstybėje narėje galiojančius bendrus sveikatingumo ir saugos standartus;

b) sau ir savo šeimos nariams skirtą ligos [sveikatos] draudimą nuo bet kurios rizikos, nuo kurios atitinkamoje valstybėje narėje įprastai apdraudžiami savi piliečiai;

c) pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti nesinaudojant atitinkamos valstybės narės socialinės paramos sistema. Valstybės narės įvertina šias lėšas atsižvelgdamos į jų pobūdį ir reguliarumą bei minimalų nacionalinį darbo užmokestį ir pensijas, taip pat šeimos narių skaičių.“

8 Šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Ne vėliau kaip po penkerių gyvenimo metų, ir jei šeimos nariui leidimas gyventi nebuvo suteiktas dėl kitų priežasčių nei šeimos susijungimas, sutuoktinis arba nesusituokęs partneris ir pilnametystės sulaukęs vaikas turi teisę, jei reikia – pagal prašymą, į atskirą leidimą gyventi, nepriklausomą nuo globėjo.“

9 Šios direktyvos 16 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta:

„Valstybės narės gali atmesti prašymą atvykti ir gyventi šeimos susijungimo tikslu arba prireikus panaikinti ar atsisakyti atnaujinti šeimos nario leidimą gyventi dėl šių priežasčių:

a) jei nesilaikoma arba daugiau nebesilaikoma šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų.“

10 Pagal tos pačios direktyvos 17 straipsnį:

„Valstybės narės, atmesdamos prašymą, panaikindamos ar atsisakydamos atnaujinti leidimą gyventi arba spręsdamos klausimą dėl globėjo ar jo šeimos nario išsiuntimo, deramai atsižvelgia į asmens šeimos santykių pobūdį ir tvirtumą, jo gyvenimo valstybėje narėje trukmę, šeimos, kultūrinių ir socialinių ryšių su jo ar jos kilmės šalimi buvimą.“

Ispanijos teisė

11 2000 m. sausio 11 d. Pagrindinio įstatymo Nr. 4/2000 dėl užsieniečių laisvių ir teisių Ispanijoje ir jų socialinės integracijos (*Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social*, BOE, Nr. 10, 2000 m. sausio 12 d., toliau – Pagrindinis įstatymas Nr. 4/2000) 16 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Užsieniečiai rezidentai turi teisę gyventi su šeima ir teisę į šeimos gyvenimo privatumą, kaip tai numatyta šiame pagrindiniame įstatyme ir Ispanijos ratifikuotose tarptautinėse sutartyse.

2. Ispanijoje gyvenantys užsieniečiai turi teisę, kad su jais gyventų 17 straipsnyje nurodyti jų šeimos nariai.“

12 Šio pagrindinio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta:

„Užsieniečiai rezidentai turi teisę, kad su jais Ispanijoje gyventų šie šeimos nariai:

a) rezidento sutuoktinis, su kuriuo santuoka nenutraukta nei faktiškai, nei teisiškai ir kuri nebuvo sudaryta siekiant apeiti įstatymą. <…>“

13 Pagrindinio įstatymo Nr. 4/2000 18 straipsnio „Šeimos susijungimo reikalavimai“ 2 dalyje nustatyta:

„Globėjas teisės aktuose nustatytu būdu turi įrodyti, kad turi tinkamą būstą ir pakankamai lėšų, kad patenkintų savo ir savo šeimos poreikius, kai ji susijungia.

Susijungimo tikslais vertinant pajamas neatsižvelgiama į pajamas, gaunamas pagal socialinės paramos sistemą, tačiau atsižvelgiama į kitas pajamas, kurias gauna Ispanijoje gyvenantis sutuoktinis, su kuriuo gyvena globėjas.

<…>“

14 2011 m. balandžio 20 d. Karaliaus dekretu Nr. 557/2011 patvirtintos Pagrindinio įstatymo Nr. 4/2000, iš dalies pakeisto Pagrindiniu įstatymu Nr. 2/2009, įgyvendinimo taisyklės (BOE, Nr. 103, 2011 m. balandžio 30 d.). Šių įgyvendinimo taisyklių 54 straipsnyje „Lėšos, kurių turėjimą turi įrodyti užsienietis, kad jo šeimos nariai gautų leidimą gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo“ numatyta:

„1. Užsienietis, kuris dėl šeimos susijungimo savo šeimos nariams siekia gauti leidimą gyventi šalyje, pateikdamas prašymą išduoti šį leidimą turi pridėti dokumentus, įrodančius, kad turi pakankamai lėšų šeimos poreikiams patenkinti, taip pat sveikatos priežiūrai užtikrinti tuo atveju, jeigu šeimos narys nedraustas socialiniu draudimu; šios lėšos prašymo pateikimo momentu skaičiuojamos eurais arba euro ekvivalentu užsienio valiuta, atsižvelgiant į asmenų, kurių naudai prašoma leidimo susijungti, ir į Ispanijoje kartu su juo jau gyvenančių šeimos narių skaičių, ir jos turi būti ne mažesnės kaip:

a) 150 % [viešojo įvairios paskirties pajamų rodiklio (IPREM)] per mėnesį, jeigu šeima sudaryta iš dviejų asmenų, t. y. globėjo ir į Ispaniją atvykstančio šeimos nario <...>“

<…>

2. Leidimas gyventi šalyje neišduodamas, jeigu aiškiai nustatoma, kad nėra tikimybės, jog lėšų bus turima metus po prašymo pateikimo. Atliekant šį vertinimą pajamų šaltinio išsaugojimo per tuos metus tikimybė nustatoma atsižvelgiant į globėjo per šešis mėnesius iki prašymo pateikimo datos gautų lėšų pokyčius.

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

15 Ispanijoje gyvenantis M. Khachab, trečiosios šalies pilietis, turi ilgalaikį leidimą gyventi toje valstybėje narėje. 2012 m. vasario 20 d. jis pateikė Ispanijos valdžios institucijoms prašymą dėl šeimos susijungimo išduoti jo sutuoktinei I. Aghadar leidimą laikinai gyventi šalyje. 2012 m. kovo 26 d. vyriausybės atstovybė atmetė šį prašymą motyvuodama tuo, kad M. Khachab neįrodė, jog turėjo pakankamai lėšų, kad patenkintų šeimos poreikius po jos susijungimo.

16 M. Khachab dėl šio sprendimo pateikė skundą vyriausybės atstovybei; 2012 m. gegužės 25 d. sprendimu ši tą skundą atmetė, nurodydama šiuos motyvus:

„<…> Grįsdamas savo prašymą, [M. Khachab] pateikė terminuotą darbo sutartį, pasirašytą su įmone „Construcciones y distribuciones constru-label SL“. Tačiau, patikrinus Darbo ir socialinės apsaugos informacinę sistemą, buvo nustatyta, kad minėtoje įmonėje jis nebedirbo nuo 2012 m. kovo 1 d., kad tais metais dirbo tik 15 dienų, o 2011 metais – iš viso 48 dienas. Tuo remiantis darytina išvada, kad sprendimo priėmimo momentu suinteresuotasis asmuo nevykdė jokios profesinės veiklos (taip yra ir dabar) ir neįrodė, kad turi pakankamai lėšų, kad galėtų patenkinti savo šeimos poreikius po jos susijungimo. Tuo metu nebuvo požymių, kad jis tokių lėšų turės metus po prašymo dėl šeimos susijungimo pateikimo datos. Todėl neįvykdyta nė viena leidimo gyventi šalyje išdavimo dėl šeimos susijungimo sąlyga.“

17 M. Khachab šį sprendimą apskundė *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Vitoria-Gasteiz* (Vitorija-Gasteiso administracinis teismas Nr. 1). 2013 m. sausio 29 d. sprendimu šis teismas minėtą sprendimą paliko nepakeistą ir iš esmės nurodė motyvus, kurie sutapo su išdėstytaisiais 2012 m. kovo 26 d. sprendime.

18 M. Khachab dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Tribunal Superior de Justicia del País Vasco* (Baskų krašto aukštesnysis teisingumo teismas). Grįsdamas savo apeliacinį skundą M. Khachab teigia, kad pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į per jame vykstantį procesą nurodytą naują aplinkybę, kad nuo 2012 m. lapkričio 26 d. jis dirba atitinkamoje žemės ūkio įmonėje kaip citrusinių vaisių rinkėjas ir dėl to turi darbą, už kurį gauna pakankamai lėšų. Jis priduria, kad turi ilgalaikį leidimą gyventi šalyje ir kad santuoką su I. Aghadar sudarė 2009 m. Be to, jis teigia, kad turi tinkamą būstą ir daugiau kaip penkerius metus Ispanijoje moka mokesčius. Be to, jis mano, kad reikia atsižvelgti į dabartinę ekonominę situaciją, kai ypač sunku turėti nuolatinį darbą.

19 Dėl to prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių, kaip aiškinti Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punktą, pagal kurį teisė į šeimos susijungimą siejama su tuo, ar prašymo dėl šeimos susijungimo pateikimo momentu „globėjas turi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka“. Jam ypač kyla klausimų dėl to, ar šią nuostatą atitinka Ispanijos teisės normos, pagal kurias nacionalinės valdžios institucijos gali atsisakyti suteikti teisę į šeimos susijungimą, taigi ir globėjo šeimos nariui išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje, kai, atsižvelgiant į globėjo pajamų pokyčius paskutinius šešis mėnesius iki prašymo dėl šeimos susijungimo pateikimo datos, yra tikimybė, kad jis negalės metus po šios datos išsaugoti tokio paties lėšų lygio, kokį turėjo to prašymo pateikimo dieną.

20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkto versijose ispanų, anglų ir prancūzų kalbomis vartojama esamojo, o ne būsimojo laiko veiksmažodžio „turėti“ forma. Dėl to šiam teismui kyla klausimas, ar tuo atveju, kai siekiama pasinaudoti susijungimo teise, reikia aiškintis, ar globėjas prašymo dėl šeimos susijungimo pateikimo dieną turi turėti „pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka“, arba, ar galima atsižvelgti į aplinkybę, ar jis jų turės metus po šios datos.

21 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal Superior de Justicia del País Vasco* (Baskų krašto aukštesnysis teisingumo teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar [Direktyvos 2003/86] 7 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos nacionalinės teisės normos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias nacionalinės valdžios institucijos gali neleisti šeimos susijungimo, jeigu globėjas neturi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakaktų sau ir savo šeimos nariams išlaikyti, vadovaudamosi jų atliktu perspektyviniu tikimybės, kad globėjas lėšų turės metus laiko po prašymo pateikimo datos, vertinimu ir atsižvelgdamos į šių lėšų pokyčius šešis mėnesius iki šio pateikimo?“

Dėl prejudicinio klausimo

22 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį kompetentingos valstybės narės institucijos gali atsisakymą patenkinti prašymą dėl šeimos susijungimo grįsti perspektyviniu tikimybės, kad globėjas metus po šio prašymo pateikimo turės arba neturės pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti nesinaudojant šios valstybės narės socialinės paramos sistema, vertinimu, kurį atliekant atsižvelgiama į globėjo pajamų pokyčius šešis mėnesius iki minėto prašymo pateikimo.

23 Pagal Direktyvos 2003/86 4 straipsnio 1 dalį valstybės narės leidžia atvykti ir gyventi globėjo sutuoktiniui šeimos susijungimo tikslu, jeigu laikomasi šios direktyvos IV skyriuje „Naudojimosi teise į šeimos susijungimą reikalavimai“ nurodytų sąlygų.

24 Šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies c punktas yra šių IV skyriuje nurodytų sąlygų dalis ir leidžia valstybėms narėms reikalauti įrodymų, kad globėjas turi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti nesinaudojant atitinkamos valstybės narės socialinės paramos sistema. Toje pačioje nuostatoje patikslinama, kad valstybės narės įvertina šias lėšas atsižvelgdamos į jų pobūdį, reguliarumą, minimalų nacionalinį darbo užmokestį, pensijas ir šeimos narių skaičių.

25 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad leidimas susijungti šeimai yra bendra taisyklė, todėl Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkte numatyta galimybė turi būti aiškinama siaurai. Todėl valstybėms narėms suteikta veiksmų laisve neturi būti naudojamasi taip, kad būtų pakenkta direktyvos tikslui ir veiksmingumui (2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *O ir kt.*, C-356/11 ir C-357/11, EU:C:2012:776, 74 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

26 Šiuo klausimu iš Direktyvos 2003/86 4 konstatuojamosios dalies matyti, kad pagrindinis šios direktyvos tikslas yra palengvinti trečiųjų šalių piliečių integraciją valstybėje narėje, dėl šeimos susijungimo padarant galimą šeimos gyvenimą kartu (žr. 2006 m. birželio 27 d. Sprendimo *Parlamentas / Taryba*, C-540/03, EU:C:2006:429, 69 punktą).

27 Be to, Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punktas negali būti aiškinamas ir taikomas taip, kad jį taikant būtų pažeistos, be kita ko, Chartijos 7 straipsnyje nurodytos pagrindinės teisės (šiuo klausimu žr. 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *O ir kt.*, C-356/11 ir C-357/11, EU:C:2012:776, 77 punktą).

28 Nors šis Chartijos 7 straipsnis negali būti aiškinamas taip, kad dėl jo valstybės narės netenka diskrecijos, kurią turi nagrinėdamos prašymus susijungti su šeima, Direktyvos 2003/86 nuostatas atliekant šį nagrinėjimą reikia aiškinti ir taikyti atsižvelgiant, be kita ko, į šį Chartijos 7 straipsnį, kaip, be to, matyti iš šios direktyvos 2 konstatuojamosios dalies teksto, pagal kurį valstybės narės turi nagrinėti prašymus susijungti su šeima siekdamos sudaryti palankias šeimos gyvenimo sąlygas (šiuo klausimu žr. 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *O ir kt.*, C-356/11 ir C-357/11, EU:C:2012:776, 79 ir 80 punktus).

29 Atsižvelgiant būtent į minėtus aspektus reikia visų pirma nustatyti, ar Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį kompetentinga šios valstybės narės institucija gali spręsti, ar sąlyga dėl globėjo pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka, taikoma ir po minėto prašymo pateikimo datos.

30 Nors šioje nuostatoje tokia galimybė aiškiai nenumatyta, iš jos formuluotės ir ypač vartojamų žodžių „pastovios“ ir „nuolatinės“ matyti, kad šios piniginės lėšos turi būti susijusios su tam tikru pastovumu ir tęstinumu. Šiuo tikslu, kaip matyti iš Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkto antro sakinio, valstybės narės įvertina šias lėšas atsižvelgdamos, be kita ko, į jų „reguliarumą“, o tai reiškia, jog būtina periodiška jų pokyčių analizė.

31 Taigi iš Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkto išplaukia, kad jo formuluotė negali būti aiškinama taip, jog kompetentingai valstybės narės institucijai, kuriai pateiktas prašymas dėl šeimos susijungimo, draudžiama nagrinėti, ar sąlyga dėl globėjo lėšų tenkinama, atsižvelgiant į šių lėšų turėjimo po šio prašymo pateikimo datos vertinimą.

32 Šiam aiškinimui neprieštarauja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodyta aplinkybė, kad Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalyje vartojamas esamasis laikas, kai numatoma, jog atitinkama valstybė narė gali reikalauti prašymą susijungti su šeima pateikusio asmens pateikti įrodymų, kad globėjas „turi“ tai, kas išvardyta šios 1 dalies a–c punktuose. Iš tikrųjų globėjas turi įrodyti, kad turi visa tai, įskaitant „lėš[as], kurių pakanka“ tuo metu, kai nagrinėjamas jo prašymas susijungti su šeima, o tai pateisina esamojo laiko vartojimą. Vis dėlto, kadangi iš šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies c punkto matyti, kad globėjas turi turėti ne tik lėšų „kurių pakanka“, bet ir „pastovių ir nuolatinių“ lėšų, dėl tokių reikalavimų kompetentinga nacionalinė institucija gali atlikti perspektyvinį tokių lėšų vertinimą.

33 Tokį aiškinimą patvirtina Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies a ir b punktai. Iš tikrųjų svarbu pabrėžti, kad sąlygos turėti „normaliomis laikomas gyvenamąsias patalpas“ ir „ligos [sveikatos] draudimą“, numatytos atitinkamai šios nuostatos a ir b punktuose, taip pat turi būti aiškinamos taip, kad suteikia valstybėms narėms, siekiant užtikrinti globėjo stabilumą ir nuolatinį buvimą jų teritorijoje, teisę nagrinėjant prašymą susijungti su šeima remtis tikimybe, kad šis globėjas šias sąlygas atitiks ir po prašymo susijungti su šeima pateikimo datos.

34 Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkto aiškinimui, išdėstytam šio sprendimo 31 punkte, taip pat galima pritarti remiantis šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalimi ir 16 straipsnio 1 dalies a punktu.

35 Pirma, pagal šio Direktyvos 2003/86 3 straipsnio 1 dalį šios direktyvos taikymo asmenų atžvilgiu sritis apima tik globėją, turintį bent vienus metus galiojantį leidimą gyventi šalyje ir pagrįstas perspektyvas gauti leidimą nuolat gyventi šalyje. Vertinant tokias perspektyvas būtina, kad atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija išnagrinėtų, kaip, išdavus tokį leidimą, ateityje galėtų kisti globėjo situacija.

36 Tokiomis aplinkybėmis, be to, kaip savo išvados 33 punkte pažymėjo generalinis advokatas, Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkto aiškinimas, kad ši institucija negali vertinti, ar po prašymo susijungti su šeima pateikimo datos globėjas turės nuolatinių ir pastovių lėšų, kurių pakanka, būtų nesuderinamas su šioje direktyvoje numatyta sistema.

37 Antra, svarbu pabrėžti, kad jeigu nebevykdomi Direktyvoje 2003/86 nustatyti reikalavimai, pagal 16 straipsnio 1 dalies a punktą valstybėms narėms leidžiama panaikinti šeimos nario leidimą gyventi šalyje ar atsisakyti jį atnaujinti.

38 Taigi, remiantis šia nuostata, atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija gali, be kita ko, panaikinti leidimą dėl šeimos susijungimo, kai globėjas nebeturi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka, kaip tai suprantama pagal šio 7 straipsnio 1 dalies c punktą. Tokia galimybė panaikinti šį leidimą reiškia, kad ši institucija turi galėti reikalauti, kad globėjas turėtų šių lėšų ir po jo prašymo pateikimo datos.

39 Galiausiai reikia pažymėti, kad tokį aiškinimą patvirtina ir šio Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies tikslas. Iš tikrųjų šios 1 dalies c punkte numatytas finansinės padėties įrodymas leidžia kompetentingai institucijai įsitikinti, kad šeimai susijungus nei globėjas, nei jo šeimos nariai nerizikuoja savo gyvenimo šalyje laikotarpiu tapti našta priimančios valstybės narės socialinės paramos sistemai (šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Chakroun*, C-578/08, EU:C:2010:117, 46 punktą).

40 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkte numatyta galimybė bet kuriuo atveju reiškia, kad kompetentinga atitinkamos valstybės narės institucija atlieka perspektyvinį vertinimą, ar globėjas turės pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka, ir po prašymo susijungti su šeima pateikimo datos.

41 Atsižvelgiant į šią išvadą, reikia, antra, išsiaiškinti, ar ši nuostata leidžia kompetentingai atitinkamos valstybės narės institucijai leidimą susijungti su šeima išduoti tik tuo atveju, jei yra tikimybė, kad šios lėšos bus išsaugotos metus po prašymo susijungti su šeima pateikimo datos, atsižvelgiant į globėjo pajamų pokyčius šešis mėnesius iki šio pateikimo.

42 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad remiantis proporcingumo principu, kuris yra vienas iš Sąjungos teisės bendrųjų principų, nacionalinės teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkeltas Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punktas, numatytos priemonės turi būti tinkamos šiuose teisės aktuose nurodytiems tikslams pasiekti ir neviršyti to, kas būtina jiems pasiekti (dėl Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 2 dalies žr. Sprendimo *K ir A*, C-153/14, EU:C:2015:453, 51 punktą).

43 Galiausiai reikia priminti, kad, kaip matyti iš Teisingumo Teismo praktikos, Direktyvos 2003/86 17 straipsnyje įtvirtintas reikalavimas individualiai nagrinėti prašymus dėl susijungimo (Sprendimo *Chakroun*, C-578/08, EU:C:2010:117, 48 punktas ir Sprendimo *K ir A*, C-153/14, EU:C:2015:453, 60 punktas) ir kad įgyvendindamos Direktyvą 2003/86 ir nagrinėdamos prašymus susijungti su šeima kompetentingos nacionalinės institucijos turi darniai ir pagrįstai įvertinti visus esamus interesus (šiuo klausimu žr. Sprendimo *O ir kt.*, C-356/11 ir C-357/11, EU:C:2012:776, 81 punktą).

44 Nagrinėjamu atveju Karaliaus dekreto Nr. 557/2011 54 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad leidimas gyventi šalyje šeimos susijungimo tikslu neišduodamas, jeigu aiškiai nustatoma, kad nėra tikimybės, kad lėšų bus turima metus po prašymo pateikimo datos. Ši nuostata rodo, kad tai, ar lėšų šaltinis bus išsaugotas tais metais, nustatoma atsižvelgiant į globėjo pastaruosius šešis mėnesius iki šio prašymo pateikimo datos gautų lėšų pokyčius.

45 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad vienų metų laikotarpis, per kurį turi būti tikėtina, jog globėjas turės pakankamų lėšų, yra pagrįstas ir neviršija to, kas būtina siekiant individualiai įvertinti potencialią riziką, kad globėjas naudosis šios valstybės socialinės paramos sistema po šeimos susijungimo. Iš tikrųjų šis vienų metų laikotarpis sutampa su leidimo gyventi šalyje, kurį globėjas turi turėti pagal Direktyvos 2003/86 3 straipsnio 1 dalį, kad galėtų pateikti prašymą dėl šeimos susijungimo, galiojimo trukme. Be to, kaip matyti iš jos 16 straipsnio 1 dalies a punkto, atitinkamos valstybės narės kompetentingos institucijos gali panaikinti globėjo šeimos nario leidimą gyventi šalyje, jei globėjas nebeturi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka, iki šis šeimos narys gauna atskirą leidimą gyventi šalyje, t. y. kaip matyti iš Direktyvos 2001/86 15 straipsnio 1 dalies, ne vėliau kaip po penkerių gyvenimo šioje valstybėje narėje metų.

46 Dėl proporcingumo pareigos taikymo nacionaliniu lygiu reikia pažymėti, kad būtina taip pat atsižvelgti į aplinkybę, jog, kaip numatyta Karaliaus dekreto Nr. 557/2011 54 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje, kompetentinga nacionalinė institucija gali atsisakyti išduoti leidimą gyventi šalyje šeimos susijungimo tikslu, tik jeigu „aiškiai“ nustatoma, kad globėjas negalės turėti pakankamai lėšų metus po jo prašymo pateikimo datos. Taigi pagal šią nuostatą nereikalaujama, kad būtų galima numatyti, jog globėjas turės lėšų, tam, kad jis galėtų gauti minėtą leidimą gyventi šalyje šeimos susijungimo tikslu.

47 Dėl nustatyto šešių mėnesių iki prašymo pateikimo laikotarpio, kuriuo remiantis galima atlikti perspektyvinį globėjo lėšų vertinimą, reikia konstatuoti, kad Direktyvoje 2003/86 šiuo klausimu nėra jokios informacijos. Bet kuriuo atveju toks laikotarpis negali kelti grėsmės šios direktyvos tikslui.

48 Todėl iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį kompetentingos valstybės narės institucijos gali atsisakymą patenkinti prašymą dėl šeimos susijungimo grįsti perspektyviniu tikimybės, kad globėjas metus po šio prašymo pateikimo turės arba neturės pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti nesinaudojant šios valstybės narės socialinės paramos sistema, vertinimu, kurį atliekant atsižvelgiama į globėjo pajamų pokyčius šešis mėnesius iki minėto prašymo pateikimo datos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą 7 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį kompetentingos valstybės narės institucijos gali atsisakymą patenkinti prašymą dėl šeimos susijungimo grįsti perspektyviniu tikimybės, kad globėjas metus po šio prašymo pateikimo turės arba neturės pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti nesinaudojant šios valstybės narės socialinės paramos sistema, vertinimu, kurį atliekant atsižvelgiama į globėjo pajamų pokyčius šešis mėnesius iki minėto prašymo pateikimo datos.

Parašai.